

KÉTSZERI LÁSZLÓ

SZAKÉRTŐ

NEMZETI HÍRKÖZLÉSI ÉS INFORMATIKAI TANÁCS

DR. GÁSPÁR EMŐKE

KÖZBESZERZÉSI IGAZGATÓ

KÖZBESZERZÉSI ÉS ELLÁTÁSI FŐIGAZGATÓSÁG

Elektronikus közbeszerzés

Első rész

A közpénzek elköltésének szabályait nemcsak az Európai Unió tagországaiban szabályozzák jogszabályok, az Unió Közbeszerzési Direktívákban meghatározott módon, hanem UNICITRAL modell-dokumentumok mentén kormányzati beszerzési irányelvekként (Government procurement) a világ számos országában megtalálhatók. A közpénzek szabályozott elköltésének trendjét a direkt szabályozáson túl erősítik a fejlődő vagy átmeneti gazdaságoknak nyújtott támogatások (IMF, World Bank, US Aid, EU támogatások, stb.) felhasználását meghatározó (beszerzési) szabályrendszerek is.

Az Európai Unió belső piacához csatlakozni kívánó tagjelölt és potenciális tagjelölt országok – jogszabály-harmonizációt is magába foglaló – felkészítési folyamataiban az Unió jellemző módon együttműködik az adott országban jelenlévő globális támogató szervezetekkel, illetve harmonizálják az együttműködést, már csak a keresztfinanszírozás elkerülése végett is (IMF, World Bank, stb.).

A kormányzati beszerzések módját a szabályozási környezet változásai mellett a beszerzési technika fejlődése is alakítja, korunk meghatározó technológiája a beszerzési folyamatok elektronikus támogatása, vagyis az elektronikus beszerzés.

Az elektronikus beszerzés mint beszerzési technika és technológia régóta jelen van a privát szektor beszerzéseiben az elektronikus támogatással működő globális hálózatokat alkotó ellátási láncok egyik szolgáltatási elemeként, de mint önállósult, kormányzati beszerzési technika gyakorlatilag csak a 90-es évek közepétől, a „dot.net” korszaktól jelent meg.

Az elektronikus beszerzési technika első kormányzati bevezetésétől napjainkig az annak alkalmazásától elvárt „hozzáadott értékek” között legrangosabb helyen a közbeszerzési alapelvek nyomatékosabb érvényesülése szerepel, vagyis a transzparencia, az esélyegyenlőség, az elszámoltathatóság, valamint a folyamatok automatizálásával járó professzionális folyamat menedzsment (megfelelő tudással rendelkező, kompetens kapacitás kialakítása) erősödése. Jelentős, ám változó

hangsúllyal szerepel az interoperabilitás, vagyis a versenyszférában már globális szabványokkal meghatározott módon működő elektronikus kereskedelmi (e-commerce) technikák közbeszerzésekben történő újra felhasználhatóságának szempontja, vagyis annak az igénye, hogy a versenyszférában kialakított e-commerce szolgáltatási rendszerek képesek legyenek együttműködni – egyedi, eseti fejlesztések igénye nélkül a létező szabványok mentén – az elektronikus támogatott elektronikus közbeszerzési rendszerekkel.

Az Unió Elektronikus Közbeszerzési szolgáltatások kialakulását gyakorlatilag megalapozta a közbeszerzésekkel kapcsolatos Unió közbeszerzési értékhatár feletti hirdetmények központi (Tender Electronic Daily, TED) elektronikus publikációs kötelezettsége, amely egyidejűleg meghatározta a hirdetmények kommunikációs technikáját (XML), a struktúrát és a tartalmat (hirdetmény minták). A tagországok jelentős részében ezeket a hirdetményeket a nemzeti publikációs hivatalon (Magyarországon a Közbeszerzési Hatóságon mint minősített „eSender”-en) keresztül – annak a hozzáadott, értéknövelt szolgáltatásával (a hirdetmények ellenőrzése, „Trusted eSender”) támogatott módon – kell megküldeni a brüsszeli TED számára. Azokban a tipikusan fejlett e-kereskedelmi technikát alkalmazó versenyszférával rendelkező tagországokban, ahol már több elektronikus közbeszerzési szolgáltatási rendszer működik, ezek az „eSender” minősítéssel rendelkező szolgáltatók biztosítják külön-külön a hirdetmények TED-hez történő eljuttatását.

Az EU tagországokban az első jelentősnek mondható elektronikus közbeszerzési megoldások 2008-ig kialakultak, gyakorlatilag két fő vonulat mentén:

- a) Egy monolitikus (központi, állami vagy koncessziós) elektronikus közbeszerzési rendszer létrehozásával és működtetésével;
- b) Több elektronikus közbeszerzési szolgáltató jelenlétével kialakított szolgáltatási piac létrehozásával.

Ezt a tendenciát felismerve – annak érdekében, hogy maga az e-közbeszerzési technika az e-közbeszerzési szolgáltatási piacon ne lehessen versenyt korlátozó technológia – az

Európai Szabványügyi Testület (European Committee for Standardization, CEN) az Európai Bizottság támogatásával 2007-ben megkezdte az elektronikus közbeszerzési szabvány-ajánlások kidolgozását a versenyszféra és a közszféra közti elektronikus tranzakciók interoperabilitásának biztosítása érdekében¹. Ebben a folyamatban tagországi szabványügyi szervezetek vagy más, állami és közigazgatási, illetve üzleti szereplők, és egyéb szervezetek működnek közre². Az úgynevezett CEN BII projekthez csatlakozva – mintegy annak implementációs projektje – 2008-tól a Bizottság LSP (Large Scale) projektjeként számos tagország – köztük Magyarország (KSZF) – közreműködésével és aktív szerepvállalásával létrejött a PEPPOL (Pan European Public Procurement Online) projekt, és kidolgozták a szabványos közbeszerzési tartalmak tranzakciós és adatmodelljeit az egységes, szabványos elektronikus közbeszerzési folyamatok mentén. Ennek a projektnek az eredménye lett a CEN BII projektben kidolgozott ajánlások alapján – a Hozzáférési Pontokból (Access Points) és Hozzáférési Pont Lokátorokból (Access Point Locators) kialakított – PEPPOL tranzakciós infrastruktúra, amely jelenleg az eSENS (Electronic Simple European Networked Services – Egyszerű Európai Hálózati Szolgáltatások) projekt eredményeivel módosítva alkotja a CEF (Connecting European Facilities) eGovernment projekt „e-Delivery” modulját az elektronikus kormányzati adatcserék, tranzakciók (és ennek részeként az elektronikus közbeszerzési) hálózati infrastruktúra modelljét, illetve az EU-ban működő elektronikus közbeszerzési rendszerek akkreditációs folyamatának részeként értelmezett „megfelelőségi” (conformance) tesztek referencia rendszerét.

Magá az elektronikus közbeszerzés stratégiai közelítése jelenleg jelentős változáson megy keresztül az EU-ban: a korábbi folyamat alapú, illetve üzleti folyamat alapú megközelítés átdolgozás alatt áll, és mint elektronikus kormányzati szolgáltatás kerül meghatározásra, várhatóan a folyamatban lévő CENT TC 440 (amelynek tagja az Magyar Szabványügyi Testület MB 440 Műszaki Bizottság is) Elektronikus Közbeszerzési Műszaki Bizottság által kidolgozás alatt álló Európai Elektronikus Közbeszerzési Szabvány keretében. A folyamat eredményeképpen ez a szabvány kötelezően alkalmazandó lesz.

A jelenlegi elektronikus közbeszerzési szolgáltatási modellben a közbeszerzési eljárás folyamatában két szakasz különböztethető meg: a szerződés odaítélését megelőző (*pre award*) és az azt követő (*post award*) szakaszok. A 2014-től módosult a Közbeszerzésekről szóló 2014/24/EU irányelv struktúrája alapján külön említhetjük – a szabályozási környezetben is külön irányelvvel meghatározott, és már időközben (a CEN TC 434 Műszaki Bizottság által kidolgozott „Elektronikus Számlázás” szabvány alapján) külön EU-s szabvánnyal is meghatározott „e-invoicing” (elektronikus számlázás) folyamatát, mint az elektronikus közbeszerzések elektronikus számlázási, és azt követő elektronikus fizetési tranzakcióinak

körét. Ezt az elektronikus számlázás közbeszerzésben történő alkalmazásáról szóló 2014/55/EU irányelv tartalmazza.

A szerződés odaítéléséig tartó, úgynevezett „pre award” fázis tartalmazza a közbeszerzési eljárás (mint speciális szerződéskötési technika) tervezésének, az erőforrások biztosításának jobbra közbeszerző szervezeten belüli folyamatát (*planning*), majd a tervezett, illetve megkezdett közbeszerzési eljárás hirdetményben történő közzétételét (*e-notification*), és a közbeszerzési dokumentumok korlátozás nélkül történő elérhetőségének a biztosítását (*e-access*). Ebben az ajánlatok benyújtásával (*e-submission*) záruló szakaszban a közbeszerző szervezet és a gazdasági szereplő között egy kevésbé strukturált, de célzott formában biztosítani kell a biztonságos kommunikációt, amelynek során a gazdasági szereplő ajánlattétellel kapcsolatos kérdéseit a közbeszerző szervezet megválaszolja.

Az elektronikus támogatási szolgáltatásokat használó szerepkörökben tevékenykedő szereplők azonosítása (*e-identification*), jogosultságaik kezelése (*e-authentication*) illetve a tranzakciókban szereplő adatok és dokumentumok biztonsági kezelése (*időpecsét/time stamp, titkosítás/cyphering*) tipikusan a szolgáltatási rendszereken kívüli, külön szolgáltatásokkal, a tranzakciókban résztvevő szereplőktől független, harmadik szereplő által biztosított (*trusted third party*). Az elektronikus közbeszerzésekben is alkalmazandó biztonsági elemekkel kapcsolatos előírásokat az úgynevezett eIDAS rendelet³ szabályozza.

Az elektronikus közbeszerzési folyamatok legérzékenyebb pontjai, amelyek az üzleti folyamat informatikai biztonság szempontjából is kritikus elemei: az ajánlatok benyújtása (*e-submission*), amelyet az ajánlatok bontása (*e-opening*) követ.

Az elektronikus közbeszerzési szolgáltatásokkal kapcsolatos uniós központi elvárások jelenleg az elektronikus hirdetménykezelésre, a dokumentációhoz történő hozzáférésre, és a közbeszerzési ajánlatok elektronikus benyújtására fókuszálva határozták meg 2018 október 18-i határidővel a tagországok elektronikus közbeszerzések bevezetésével kapcsolatos kötelezettségeit az EU értékhár feletti szabályozási körben. Magyarországon a közbeszerzések elektronikus lebonyolítása 2018 április 15-től lesz kötelező.

A jelenleg működő elektronikus közbeszerzési szolgáltatási rendszerek az ajánlatok elkészítésének és benyújtásának támogatását, illetve az elektronikus közbeszerzési piaci környezet működését tekintve lényeges különbséget mutatnak.

A legfejlettebb megoldásnak az északi országokban elektronikus közbeszerzési szolgáltatók közreműködésével üzemelő – CEF kompatibilis – hálózati megoldás tekinthető. Ezekben a rendszerekben a gazdasági szereplő elektronikus kereskedelmi (közbeszerzési) szolgáltatója által, vagy saját belső, vállalati „ERP” (Enterprise Resource Planning) rendszere által biztosított környezetben elkészített – szabványos struktúrájú, némely esetben egyedi alkalmazásokkal támogatott – elektronikus aláírással, időbélyeggel ellátott, titko-

¹ CEN BII – Business Interoperability Interface – az Európai Szabványügyi Testület Üzleti Interoperabilitás vagy e-közbeszerzés projektje.

² A CEN BII 1 projektben Magyarország részéről a Központi Szolgáltatási Főigazgatóság (KSZF) – központi beszerző szervezet – vett részt.

³ Az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU rendelete (2014. július 23.) a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

sított ajánlatát egy dedikált hálózaton keresztül küldi meg a közbeszerző szervezetnek (külön rezsím szerint a titkosító kulcsokat), vagy annak szolgáltatási rendszerébe feltölti. Gyakorlatilag ezen utóbbi modellnek felel meg Magyarországon a KEF (Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság) Központosított Közbeszerzési Portál alkalmazásaival biztosított szolgáltatásrendszer.

Fentieknél „zártabb” rendszernek tekinthetjük az olyan – tipikusan monolitikus – megoldásokat, amelyekben mind a közbeszerző szervezet, mind a gazdasági szereplő ugyanabba a rendszerbe bejelentkezve készíti elő a dokumentumait, illetve a gazdasági szereplő itt állítja össze és „nyújtja be” az ajánlatát. Maga a benyújtás természetesen magába foglalja az ajánlatok titkosítását, illetve kötelezően nem előírható módon, de a gazdasági szereplő belátása szerint az elektronikus aláírás és időbélyeg alkalmazását a vonatkozó EU-s rendeletben (e-IDAS) meghatározott módon.

A határidőig benyújtott ajánlatok bontási folyamatában két eltérő gyakorlat figyelhető meg az uniós elektronikus közbeszerzési szolgáltatási rendszerekben.

A hagyományos közbeszerzési eljárásokban alkalmazott „bontás”-hoz hasonló, úgynevezett „négy-szem-elv” alapján megvalósuló bontás során a közbeszerző szervezet legalább két meghatározott munkatársa egyenként hozzáfér – speciális biztonsági rezsimmal kezelt jelszavaikkal – az ajánlatokhoz (illetve gazdasági szereplő által végzett titkosítás esetén az ajánlatok titkosító kulcsaihoz). Ezt követően elvégzik az ajánlatok „bontását”, ellenőrzik, jóváhagyják a rendszer által dokumentáltan benyújtott ajánlati elemek listáját, ellenőrzik azok „olvashatóságát”, illetve sérült vagy hibás adatok, dokumentumok észlelése esetén további intézkedéseket foganatosítanak.

Automatizált bontás esetén a bontási határidőben a rendszer végrehajtja az ajánlatok „bontását” (vagyis kezeli a titkosító kulcsokat), és elkészíti az ajánlatokhoz tartozó „felolvasó lap” tartalmán alapuló bontási jegyzőkönyv tervezetét. Általában a bontási jegyzőkönyv ezekben az esetekben sem kerül automatikusan publikálásra, az ajánlatkérőnek ellenőriznie kell az ajánlati elemek „használhatóságát”, sérülésmentességét. Ez a típusú bontási technika jól alkalmazható az olyan monolitikus rendszerekben, ahol a gazdasági szereplő ajánlatát magában a rendszerben állítja össze, és nem alkalmazhat saját titkosító kulcsot, illetve amennyiben alkalmaz elektronikus aláírást és időpecsétet, a külső rendszerekből felöltött dokumentumokra nézve azokat nem fogja a rendszer szükségszerűen ellenőrizni.

Az ebben az érzékeny szakaszban (benyújtás-bontás) keletkező „rendellenességek” kezelésére, majd a foganatosítandó intézkedésekre az ezen a területen meglévő gyakorlati tapasztalatok csekély száma miatt még kevés útmutató áll rendelkezésre, de a publikusan elérhető forrásokban a rendellenességeket tipikusan visszavezetik egyrészt IT biztonsági kérdéskörbe, másrészt törekednek a közbeszerzési folyamatok alapvető elvei mentén a rendellenesség következtében esetleg hátrányos helyzetbe kerülő gazdasági szereplő esélyegyenlőségének biztosítására, visszaállítására.

Nem kizárt, hogy a nyílt közbeszerzési piaci modell térnyerésével, és az alkalmazható technológiák elérhetőségével a

közbeszerzésekben kommunikált adatok, üzleti tranzakciók adat, illetve dokumentum szintű biztonsági kérdések mellett az elektronikus közbeszerzési hálózat szereplői által végzett cselekmények hálózati biztonsági kérdései a közeljövőben jelentősebb hangsúlyt kapnak.

Az elektronikus benyújtást követő, a szerződés odaítéléséig (*e-award*) vagy eredményhirdetéséig tartó közbeszerzési folyamat az ajánlatok pontosításával kapcsolatos kommunikáció, a hiánypótlás, az előzetes értékelés, az elektronikus fordított aukció (*electronic reverse auction*), az értékelés (*e-evaluation*), a döntéshozatal (*decession support*), az eredményhirdetés és szerződéskötés (*e-contracting*) elemeket tartalmazza. Ezek során bármely ponton indulhat előzetes vitarendezés (*remedies*) vagy jogorvoslati eljárás kezdeményezése, amelynek támogatása (*reparation*), – legalábbis ezen panaszok (*complain*) indítása – a szolgáltatások részét alkothatják.

Ebben a folyamatban már lényeges különbség lehet az elektronikus szolgáltatások tartalma és terjedelme tekintetében attól függően, hogy az ajánlatokat is magukba foglaló dokumentumok milyen mértékben strukturáltak, vagyis alkalmasak automatizált feldolgozásra (*machine readable*), illetve milyen mértékben igénylik a „humán erőforrás” tevékenységét az adatok és információk dokumentumokból történő kinyerésében és feldolgozásában. Minimális szintnek azt tekinthetjük, amikor a közbeszerzési eljárásban keletkező és használt dokumentumok legalább makroadat szinten strukturáltak, tehát a dokumentumok egyértelműen azonosíthatók, kereshetők, összerendelhetők és fellelhetők, de azok tartalma, az azokban kommunikált adatok már igényelhetik a „humán interfész” közreműködését. Amennyiben a dokumentumok – legalább az értékelést támogató rész – strukturáltan rendelkezésre állnak, az elektronikus támogatás kiterjedhet az ajánlattevők és ajánlatok minősítésére és értékelésére, illetve a döntéshozatal támogatására.

Az elektronikus fordított aukció (*e-auction*) alapvetően egy, az elektronikus közbeszerzési folyamatától független, külső szolgáltatás (*enabler*), versenyztetési technika, amely gyakran képezi részét az elektronikus közbeszerzési szolgáltatási rendszereknek, platformoknak különösen az olyan szabályozási környezetben, ahol a közbeszerzések szabályozása az elektronikus aukciós szolgáltatást – illetve annak közbeszerzési változatát – tartalmazza.

Az elektronikus közbeszerzési folyamatokban alkalmazott strukturált dokumentumok talán legkritikusabb pontja az elektronikus katalógus (*e-catalogue*). Az elektronikus katalógusok kezelése manapság a versenyszférában szabványokkal olyan mértékben támogatott, hogy transzparens módon képes átfogni a gyártó beszállítójától a gyártáson, logisztikai folyamatokon át az értékesítést követő üzemeltetésen keresztül a termék életciklusa végén a környezetvédelmi szempontoknak megfelelő újrahasznosítás vagy megsemmisítés komplex folyamatát, úgy, hogy közben a teljes ellátási és értéklánc mentén biztosítható a termékek nyomon követése (GS1 szabványok). Az elektronikus katalógusok közbeszerzésekben történő felhasználása kevés kivételtől eltekintve ennél kevésbé transzparens módon történik, az eljárások nagy számosságában egyszerű Excel-táblák használatával. Az elektronikus katalógus kérdése azért jelentős, mert ahol a transzparens,

automatizált adatátvitel folyamata megszakad, és manuális, emberi interakció történik, ott magas kockázata lehet a hiba keletkezésének, különös tekintettel az ipari szabványok és terminológiák használatában való jártasság közbeszerzői kompetenciákban érzékelhető hiányára.

Az elektronikus katalógusok alkalmazásának szükségessége szempontjából a közbeszerzési folyamatok eredményeként megkötött szerződések általában két alapvető típusra oszthatók; egy beszerzési ciklusban, valamint ismétlődő beszerzési ciklusokban megvalósuló szerződésekre. A több beszerzési ciklusban megvalósuló szerződések tipikusan hosszabb idejű keretszerződések, vagy mind a beszállítói, mind a beszerzői oldalon több szereplő közreműködésével megvalósuló hosszú idejű keret-megállapodások.

A strukturált elektronikus katalógusok elektronikus közbeszerzésekben történő használatára a központosított közbeszerzésekben találhatunk jó példákat, ahol a jellemzően több szereplős keret-megállapodásos technika már igényli a szállítói katalógusok – célszerűen ipari szabványok mentén történő – harmonizálását, strukturálását, konszolidációját.

A *pre* és *post award* szakaszok elektronikus kiszolgálása szempontjából azok a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződések igényelnek a *post award* szakaszban intenzív támogatást, amelyek több, ismétlődő beszerzési ciklusban valósulnak meg. Ilyenek a nagyszámú beszerző szervezet és számos gazdasági szereplő részvételével működtetett, hosszú idejű – központosított közbeszerzési rendszerekben (centralized public procurement, central purchasing body) alkalmazott – keret-megállapodások, amelyek megvalósításánál gyakoriak az elektronikus megrendeléseket (*e-ordering*) és a teljesítéseket (*e-fulfillment*) magába foglaló „*webshop*” technikát alkalmazó megoldások.

Második rész

Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság (KEF)

A Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság (korábban: Központi Szolgáltatási Főigazgatóság) szervezeti keretében működő Központosított Közbeszerzési Szolgáltatási Rendszer 2004-től a szerződésteljesítési szakaszra összpontosított (*post award*) online elektronikus támogatással működött. Ennek a szolgáltatásnak a középpontjában egy, az „*állami normatívával*” (mint virtuális szabvánnyal) meghatározott, a központosított közbeszerzések kötelező tárgykörét meghatározó klasszifikációs rendszerbe épített elektronikus katalógus, és az ahhoz rendelt szállítói katalógusokban elérhető termékek beszerzését támogató elektronikus megrendelési szolgáltatások (*webshop*) álltak.

A jelenleg működő rendszer 2017. február elsejétől már támogatja a közbeszerzési eljárási szakaszban az ajánlatok elektronikus benyújtását is, így teljes értékű – *pre award* és *post award* – elektronikus közbeszerzési szolgáltatási rendszernek tekinthető.

Az elektronikus közbeszerzési szolgáltatási elemeket tekintve a KEF által nyújtott szolgáltatások biztosítják a központosított közbeszerzési eljárások teljes körű elektronikus kommunikációval történő lebonyolítását, amely 2017. feb-

ruár 1-jét követően kötelező a központi beszerző szervezetek számára.

A KEF a Központosított Közbeszerzési Portálon (a továbbiakban: portál) végzi a központosított közbeszerzési eljárások tervezését, az állami normatívák mentén történő közbeszerzési igény kedvezményezett körben történő begyűjtésével és aggregálásával. Ezen adatok és a már megkötött keret-megállapodások teljesülési adatai alapján készíti elő az új eljárásokat, határozza meg a beszerzés feltételeit. A szolgáltatások biztosítják az eljárások tervezését, a közbeszerzési dokumentumok összeállítását, beleértve a beszerzői katalógus kialakítását, és külső szolgáltatásként használva a Közbeszerzési Hatóság hirdetménykezelő modulját, valamint az EU – illetve a közeljövőben kialakítandó EKR (Elektronikus Közbeszerzési Rendszer) – ESPD szolgáltatási modulját, biztosítva így a teljes elektronikus folyamatot.

Az eljárások során a központi beszerző szerv és a gazdasági szereplők között minden írásbeli kommunikáció és nyilatkozattétel – ideértve az ajánlatok benyújtását is – a portálon elektronikus úton történik. A portál használata a gazdasági szereplők számára ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Az közbeszerző szervezeteknek a portál használatáért „*közbeszerzési díjat*” kell fizetniük a keret-megállapodásokból történő megrendeléseik arányában (tranzakció alapú díjazási modell).

A portálon biztosított a központosított közbeszerzési rendszerbe tartozó intézmények, a központosított közbeszerzésekhez önként csatlakozó szervezetek valamint az érdekelt gazdasági szereplők regisztrációja és azok felhasználóinak menedzselése. A gazdasági szereplőnek (későbbi ajánlattevőnek) egy adott eljárás iránti „*érdeklődés*” jelzéséhez és az eljárás közbeszerzési funkcióinak eléréséhez a portálon regisztrálnia kell magát.

A regisztrációnak két fázisa van, az első a gazdasági szereplőként történő regisztráció, amely során általános nyilvános cégadatokot kell megadni. Ezt a regisztrációt egy gazdasági szereplőnek egyszer kell megtenni, és később a teljesítés során a szerződés szerű teljesítéshez és adatszolgáltatáshoz, vagy más eljárások iránti érdeklődés jelzésére is felhasználható. A második fázis az eljáráshoz történő regisztráció, amelyet csak az első fázis lezárását követően lehet elvégezni. Az eljárás iránti érdeklődés jelzése az eljárás főbb alapadatainak megismerését követően lehetséges kettős megerősítést követően. A sikeres regisztrációt a portál egy hitelesített (digitálisan aláírt, időbélyegzett) e-mail küldéssel is visszaigazolja. A regisztráció eredményeképp elérhetővé válnak az ajánlattétel előtti közbeszerzési funkciók (kiegészítő tájékoztatás kérése, vitarendezési kérelem, felolvasó lap feltöltése, ajánlat feltöltése, stb).

A hirdetmények megjelenését követően a közbeszerzési dokumentumok keresése, az azokhoz történő hozzáférés és azok letölthetősége biztosított a portálon, ezeket a dokumentumokat a KEF korlátlanul, teljes körűen, közvetlenül és díjmentesen elektronikus elérhetővé teszi.

Az eljárás során a központi beszerző szerv és a gazdasági szereplők közötti kommunikáció legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentumba foglalt formában teljesíthető. Ezért a kiegészítő

tájékoztatáskérés, vitarendezés, hiánypótlás, felvilágosítás kérésre válasz esetén a portálra feltöltött dokumentumnak minden esetben az erre jogosult személy által digitálisan aláírtnak kell lenni.

A portálra feltöltött kiegészítő tájékoztatáskérést, vitarendezést csak a feltöltő gazdasági szereplő és ajánlatkérő látja. A kiegészítő tájékoztatáskérésre, vitarendezésre adott választ az ajánlatkérő valamennyi gazdasági szereplő számára egységes feltételek mellett feltölti a központosított közbeszerzési portálra, és hozzáférhetővé teszi az eljárás adatlapján. A portál a feltöltésről automatikusan értesítést küld a gazdasági szereplők részére.

A KEF az eljárás feltöltött dokumentumai között biztosítja az ajánlattevők számára az elektronikus katalógusuk elkészítéséhez szükséges „offline” (kliens) alkalmazást.

Az ajánlatok benyújtásához olyan informatikai feltételekre van szükség, mint legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírás, internetkapcsolat, ECDL szintű informatikai ismeret, személyi számítógép, szkennel, PDF formátumot előállító szoftver.

Tekintettel az elektronikus kommunikációra a közbeszerzési dokumentumokban pontosan meg kell határozni az ajánlatok benyújtásának, azaz feltöltésének módját: az ajánlati dokumentumok elektronikus aláírását, az ajánlatot alkotó dokumentumok „katatonizálását” (egységes adatszerkezetbe – „konténerbe” – tömörítését, csomagolását) és azt a megoldást, amellyel a bontásig az ajánlatkérő biztosítja az ajánlatok titkosságát. Az ajánlatokat 2 fájlban kell benyújtani, külön fájlban a felolvasó lapot, az ajánlat többi részét pedig – mindegyik fájl egyedileg elektronikus aláírással ellátva – ASICE konténerbe csomagolva, tekintettel arra, hogy a portál nem alkalmaz űrlapokat. Az ASICE konténer fájl⁴ egy nemzetközi szabványokon alapuló, korszerű konténer (hordozó) adatformátum, amely elektronikus dokumentumokat, valamint azok jellemzőit és a hozzájuk tartozó elektronikus aláírásokat egyetlen fájlban fogja össze. Egy ASICE konténerben tetszőleges típusú dokumentum, vagy adat elhelyezhető, ezzel univerzális lehetőséget biztosít olyan adatok elektronikus aláírására és időbélyegzésére is, amelyek eredetileg nincsenek felkészítve ezen kiegészítések hordozására. Az ajánlatot a bontási határidő lejártáig csak a feltöltő gazdasági szereplő látja, és azt az ajánlati határidőig módosíthatja, visszavonhatja. A portál a feltöltött felolvasólapokat (PDF dokumentum) és ajánlatokat (ASICE konténer) a feltöltést követően azonnal automatikusan titkosítja, továbbá elektronikus bélyegzővel és időbélyegzővel is ellátja és a bontás megkezdéséig SHA256 lenyomattal titkosítva tárolja. Az ajánlatkérő kizárólag elektronikus aláírt PDF dokumentumokat és elektronikus aláírt ASICE konténerbe csomagolt fájlokat kezel. A PDF dokumentumokat minimum PAdES vagy CAdES egyenértékű, legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással kell ellátni, amelyet azok SHA256 lenyomata azonosít. A teljes ajánlatot az ajánlattételi határidőig fel kell tölteni a portálra, nem elegendő a feltöltés megkezdése. Az elektronikus megküldött dokumentum beérkezésének té-

nyéről, továbbá a beérkezett dokumentum nevééről, méretéről és SHA256 (BASE64) lenyomatáról a rendszer automatikus elektronikus visszaigazolást küld.

A benyújtott ajánlatok bontását az ajánlattételi határidő lejártakor a portál a bontás kezdeményezését követően automatikusan elvégzi. Az ajánlatkérő kizárólag azokat az ajánlatokat tekinti az előírt határidőre beérkezettnek, amelyek az ajánlati felhívásban megjelölt (web) helyre, és az abban megadott időpontig beérkeznek. Minden fájl feltöltésének és titkosításának (amit a portál automatikusan végez) be kell fejeződnie az ajánlattételi határidő lejártáig. Az ajánlattételi határidő lejártakor az eljárás adatlapján a benyújtott felolvasólapot tartalmazó fájlok láthatóvá válnak az ajánlatkérő, valamint minden ajánlatot benyújtó ajánlattevő számára. Ezt követően az ajánlatok felbontásáról az ajánlatkérő jegyzőkönyvet készít, amelyet a bontástól számított öt napon belül feltölt a portálra és hozzáférhetővé teszi az eljárás adatlapján. A feltöltésről az összes ajánlattevő automatikusan értesítés kap.

Az ajánlatokkal kapcsolatos kérdések feltevését és megválaszolását, hiánypótlás benyújtását szintén a portálon végzi az ajánlatkérő és az ajánlattevő. Ebben az esetben az ajánlatkérő által megküldött hiánypótlási felhívás minden, az eljárásban érdekelt ajánlattevő számára egyidejűleg válik nyilvánossá, a beérkezett válaszokat azonban csak a választ adó ajánlattevő és az ajánlatkérő látja.

Az ajánlatok értékelését követően az eljárás eredményét tartalmazó összegezésnek az ajánlatot benyújtó ajánlattevők számára történő megküldése szintén a portálon keresztül válik nyilvánossá.

Tekintettel arra, hogy a KEF és a központosított közbeszerzési rendszert igénybe vevő kötelezett és önként csatlakozó intézmények elsődleges kapcsolattartó felülete a portál, a közbeszerzési eljárás eredményes lefolytatását követően megkötésre kerülő szerződések (tipikusan keret-megállapodások), és az azokhoz tartozó elektronikus katalógusok publikálása is a portálon történik.

A KEF a portál segítségével támogatja az intézmények keret-megállapodások alapján megvalósított verseny újraindítását, konzultáció kezdeményezését, illetve közvetlen megrendelések feladását. Az intézmény az elektronikus eljárási cselekményt a KEF informatikai rendszerén folytatja le.

Az intézmények részéről felmerülő beszerzési igényt az intézmény köteles a portálon rögzíteni, mely igény KEF általi jóváhagyását követően kerülhet sor a beszerzés megvalósítására. A keret-megállapodások alapján, figyelemmel a jogszabályi előírásokra, az intézmény maga dönti el, hogy a beszerzést egyszerű megrendeléssel vagy az eladók újrapályázásával kívánja megvalósítani.

Megrendelés esetén az intézmény a portálon közzétett katalógusból kiválasztja a beszerezni kívánt terméket és kosárba helyezi. Az eladó a megrendelést köteles legfeljebb 2 munkanapon belül visszaigazolni, ezt követően kerül sor a teljesítésre. A portálon tehát az intézmény és az eladó is nyomon követheti a megrendeléseket, azok visszaigazolását és teljesítésének (beleértve a fizetés megtörténtének igazolását is) fázisait.

A versenyújraindítás az intézményi igénybejelentést követően szintén csak a portálon keresztül folytatható le. A versenyújraindítás lépései megegyeznek a közbeszerzési eljárás fázi-

⁴ ETSI TS 102 918 Electronic Signatures and Infrastructures (ESI); Associated Signature Containers (ASiC) (V1.3.1)

saival, azzal a különbséggel, hogy versenyújranyítás esetén az ajánlati felhívás minden adott keret-megállapodásban részes eladó részére automatikus e-mail értesítést követően érhető el.

A keret-megállapodás alapján kizárólag a portálon szereplő termékkel, illetve szolgáltatással történhet a teljesítés, a keret-megállapodás feltételrendszerének következetes megtartásával.

A teljesítés során az eladó a portálon köteles az egyes intézményi tranzakciókhoz kapcsolódó adatokat rögzíteni, illetve a keret-megállapodás által biztosított lehetőségeket (pl.: termékváltás) alkalmazni. A rendszerben lévő katalógusok menedzselését, katalógus tételek változásának a kezelését az eladók a portálon keresztül tudják elvégezni.

A megrendelések és a versenyújranyítás alapján létrejövő egyedi szerződések nyilvántartása, a szerződések teljesítése során keletkező tranzakciók teljes adattartalma mentén a portál üzleti intelligencia szolgáltatást nyújt (*evaluation and reporting services*).

A KEF a szerződések teljesítésének, teljesülésének mértékéről az intézmények és eladók által rögzített adatok alapján naprakész információval rendelkezik. A keret-megállapodás teljesülési aránya és időtartama segítséget nyújt a közbeszerzési eljárások tervezésében, az új közbeszerzési eljárások feltételrendszerének meghatározása során a KEF figyelembe veszi ezeket a tendenciákat.

A KEF e-közbeszerzési rendszere jelenlegi kiépítésében tartalmazza azokat a meghatározó szolgáltatási elemeket és modulokat, amelyek kismértékű módosításával a rendszer alkalmas lehet Dinamikus Beszerzési Rendszerek létrehozására és működtetésének támogatására.

Harmadik rész Elektronikus közbeszerzési trendek az EU-ban

A Bizottság szabályozási tevékenységének támogatására az EU az Európai Bizottság Ipari, Vállalkozási és KKV-politikai Főigazgatósága (DG GROWTH) alatt működteti az EXEP elektronikus közbeszerzési szakértői testületet, amelyben az elektronikus közbeszerzések piaci, kormányzati és egyéb érintett (szabványügyi, stb.) szervezetei vesznek, vehetnek részt. Az EXEP feladatai közé tartozik a DG GROWTH háttérintézményeként a Bizottság közbeszerzési szabályozási környezet stratégiai menedzseléséhez szükséges ajánlások, dokumentumok kidolgozása. Ennek a tevékenységnek a keretében az EXEP 2016 és 2017 években az alábbi szabályozási területeket azonosította és dolgozta ki szakértői ajánlásait az arra szervezett munkacsoportokban az elektronikus közbeszerzések témakörében.

2016

- Solution Subgroup: (Accreditation, Interoperability in the Pre Award Phase, Irregularity Management vs. „Murphy’s Law”) akkreditáció és interoperabilitás a Pre Award szakaszban, rendszerhibák és rendellenességek kezelése;
- Governance and Capacity Building Subgroup: az elektronikus közbeszerzések stratégiai irányítása, kapacitás építés és menedzsment;

- ESPD Model and Service Implementation Subgroup: az ESPD szolgáltatások implementálásának kérdései és ajánlások kidolgozása.

2017

- Electronic Catalogue Subgroup (Elektronikus Katalógus): az elektronikus katalógusok közbeszerzésekben történő alkalmazásának gyakorlati problémái és modelljei az EU-ban,
- Accreditation vs Certification Subgroup (Akkreditáció és Tanúsítvány): az elektronikus közbeszerzési szolgáltatások minőség-tanúsításának és akkreditációjának kérdései és kezelésük módja az EU-ban,
- Contract Registry Subgroup (Szerződés Nyilvántartás): az elektronikus közbeszerzések folyamatát, a megkötött szerződéseket és azok végrehajtását jellemző adatok gyűjtésére és publikusan hozzáférhetővé tételére vonatkozó ajánlások és jó gyakorlatok.

A 2018-ra előzetesen azonosított témák és munkacsoportok: Electronic Catalogue Subgroup, Interoperability Subgroup, ESPD V02 Subgroup.

A fenti munkacsoportok tevékenységével érintett területeken kívül időközben a TED „Publication Office” vezetésével folyamatos konzultáció zajlott egyrészt a tervezett, új hirdetmény formátumok bevezetésének előkészítésével, valamint az ESPD bizottság által támogatott „free”, online verziójának kivezetésével, illetve a kivezetés előkészítésével párhuzamosan létrejött „ESPD szolgáltatási piac” szereplőinek felkészítésével kapcsolatos témakörökben.

A „Szerződés Nyilvántartás” témakör gyakorlatilag az „Open Data” vagy „Open Government” kezdeményezések keretébe illeszthető, illetve annak a közbeszerzések területén történő implementációjának tekinthető. A szerződés regiszter teljes körű megvalósításában a közbeszerzési eljárás folyamatában készülő dokumentumok vagy adatok teljes körét bevonhatja a regiszterben történő publikálás, megosztás körébe azok üzleti titok-tartalmának és a nemzeti szabályozási determinációk függvényében. Ebben a vonatkozásban a regiszter mintegy nyomon követi a szerződés elkészítésének folyamatát az azt jellemző adatok mentén, illetve követi a teljesítési szakaszban a szerződés teljesítésének lépéseit, esetleges módosításokat a jellemző dokumentumok, illetve strukturált adatok publikálásával. A várható „standard” megoldások figyelembe vehetik az egyes tagországokban már meglévő, elérhető, működő „contract registry” megoldások funkcionalitását és ennek megfelelően kerülhet meghatározásra a publikálandó adatok és standard dokumentumok köre, hangsúlyozottan tagországi szabályozási hatáskörbe utalva a publikus adatok mélységét és azok közzétételének ütemét. A közbeszerzési eljárások folyamatában keletkező adatok tipikus feldolgozása úgy történik, hogy a „nyers” adatokból indikátorokat képeznek, majd azok statisztikai függvények mentén történő feldolgozásával határozzák meg a közbeszerzési folyamatok hatékonyságát jellemző mutatókat. (Ezek jelentős számban a korábbi EXEP szakértői munkacsoportok, illetve az OECD-SIGMA által kidolgozott mutatók, indikátorok.)

Az „Elektronikus Katalógusok” közbeszerzési eljárásokban történő felhasználásának működő, tagországi gyakorlata két lényegesen elkülönülő „technikával” valósul meg. Az

alkalmazásokat használó szervezetek általában elfogadják a közbeszerzés tárgyát alkotó termékek és szolgáltatások strukturált kezelésének szükségességét, de ennek megoldásában a közbeszerzési eljárásokban az uniós értékhatár alatti vagy egyedi felhasználási esetekben (egy beszerzési ciklusban megvalósuló szerződések esetén) gyakorlatilag használhatónak tartják az „*excel*” alapú katalógusokat (illetve azok XML verzióinak kommunikálását) egyszerű kezelhetőségük miatt, de – tipikusan – a webshop kiszolgálással támogatott, ismétlődő beszerzési ciklusokban megvalósuló (dinamikus beszerzési rendszerek, központosított közbeszerzések, keret-megállapodások) szerződésekhez már az azokat eredményező közbeszerzési eljárás során is feltétlenül szükségesnek tartják a szabványos, strukturált katalógusok alkalmazását. Az elektronikus katalógusok tagországi gyakorlatában meghatározónak tekinthető a központi beszerző szervezetek webshopokkal, elektronikus megrendelés támogatást kiszolgáló elektronikus katalógus megoldásai. Ezek közül a versenyszférában használt szabványos katalógus megoldásokkal „*interoperabilis*” CEN illetve PEPPOL szabvány ajánlások szerint megvalósított elektronikus katalógus megoldások a jövőben szabványosítandó megoldások modelljeit alkotják.

Az „*Akkreditáció és Tanúsítványok*” kérdéskörben az Unió elektronikus közbeszerzési piacon jelenlévő szolgáltatók számára a „*piachoz jutás*” egyik legfontosabb eszköze lehet az alkalmazás-szolgáltatásuk tartalmi és technikai elemeit tanúsító követelmények rögzítése és annak felhasználása, alkalmazása, elfogadtatása. Az akkreditáció egyik lényeges feltétele lehet egy olyan uniós szintű dokumentum elkészítése, amely az EU részéről deklarálja a tagországi elektronikus közbeszerzési szolgáltatási követelményeket, amelyeknek a több tagországban is szolgáltatást nyújtó szolgáltatóknak meg kell felelniük, illetve a szolgáltatásnak ezeket a követelményeket teljesítenie kell. Jelenti ez egyrészt a tagországi elfogadás bátorítását, másrészt a szolgáltatók által ajánlott szolgáltatások határokon át történő „*átjárhatóságát*” (cloud compatibility). Az egyes nyitott közbeszerzési piaccal rendelkező tagországok meglévő tanúsítási gyakorlata ugyan eltér, azonban tartalmaznak számos közös elemet is. A jelenlegi tagországi gyakorlatok szerint körülbelül hét uniós tagország elektronikus közbeszerzési piaca tekinthető „*nyitottnak*” (több szolgáltató van jelen az elektronikus közbeszerzési piacon), mintegy kilenc-tíz abszolút monolitikus, számos pedig jelenleg kialakítás alatt áll.

Az elektronikus közbeszerzési szolgáltatások „*interoperabilitásának*” témaköre továbbra is napirenden van mind szabályozási, mind szolgáltatási és technikai értelemben.

Már jelenleg is érezhető az elektronikus közbeszerzési támogatási források kezelésében és a pályázati kiírások szerkezetében, hogy az Unió preferálja a több szereplős piaci megoldást, amelynek létező modelljeként a PEPPOL, eSens és CEF e-közbeszerzési eszközkészlet (eInvoice, eDelivery, eSignature, timestamp) szolgál. Az interoperabilitás a tranzakció elvű e-közbeszerzési kommunikációs modellel értelmezhető teljes komplexitásában, amely felveti a Cloud-biztonság kérdését, vagy másképpen az adat vs. tranzakció vagy dokumentum szintű biztonság kérdését, és igényli annak megválaszolását.

Az interoperabilitás elemi dokumentumkezelési szinten a gazdasági szereplő és a közbeszerző szervezet közti elektro-

nikus katalógust érintő, valamint az alkalmassági és kizárási feltételek körében az ESPD-VCD és eCertis szolgáltatások mentén szükséges tranzakciókat jelenti. Az ESPD körben a Bizottság által működtetett „*free*” ESPD V01 verzió szerinti szolgáltatás 2019 áprilisában megszűnik, és ezt követően ez a szolgáltatás elem mint önálló – vagy a közbeszerzési szolgáltatási rendszerbe integrálható – szolgáltatás lesz elérhető az elektronikus közbeszerzési szolgáltatási piacon.

Az Egységes Európai Közbeszerzési Dokumentum kialakításával a Bizottság a határokon átnyúló elektronikus közbeszerzések elterjedésének támogatását tűzte ki célul azért, hogy az egységes struktúra menti alkalmasság kérdéskörében tett nyilatkozatokat a közbeszerző szervezeteknek el kellett fogadniuk az eljárási szakaszban, és csak a nyertes ajánlattevőtől követelhetik meg a nyilatkozatban foglalt állítások igazolását. Az eltérő jogi és szabályozási környezetben tevékenykedő tagállami beszerző szervezetek számára az „*eCertis*” dokumentum és adattár biztosít eligazodást a határon túlról érkező ajánlattevő „*A*” tagországban történő megfelelőségét igazoló „*B*” tagországokban használt igazolási módozatok, adatok és dokumentumok vonatkozásában (keresztreferencia). Az ESPD dokumentum kitöltésének támogatására a Bizottság által biztosított webes szolgáltatást várhatóan 2019 áprilisáig kivezetik az Unió „*free*” elektronikus közbeszerzési szolgáltatásainak köréből. A tagországokban 2018-ban induló elektronikus közbeszerzési szolgáltatások előkészítése során a pre award alkalmazás támogatások kialakítása tipikusan tartalmazza az ESPD modult, és nyilvánvalóan felmerült, hogy a „*once and only*” érvényesítése érdekében célszerű az ESPD-t – beszerző szervezetek szolgáltatási felületén a hirdetmények kezelését is tartalmazó – az e-közbeszerzési szolgáltatási folyamatba integrálni.

A vevő oldali ESPD mellett érezhetően kezd kialakulni egy szállító oldali ESPD szolgáltatási igény és szolgáltatás rendszer. Ennek az igénynek biztosít keretet a kivezetendő ESPD V01 megoldást követő ESPD V02 megoldás, amely bár lefelé kompatibilis az ESPD V01 megoldással, mégis jelentős új felhasználóbarát, strukturális elgondolásokat tartalmaz, úgymint (a teljesség igénye nélkül):

- a kizáró feltételek kérdéskörben a megfelelő ajánlatban vagy részvételi jelentkezésekben a nyilatkozatnak a „*NEM*” választ kell tartalmaznia, míg az értékelés alá eső elemek közül az „*IGEN*” válaszok esetén felel meg az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező a követelményeknek;
- az ESPD adatmodell elemeihez azonosítókat rendeltek, amelyeket megfeleltenek a VCD adatmodell elemeihez rendelt azonosítóknak;
- kidolgozásra került a VCD (Virtuális Cég Dosszié: az ESPD-ben nyilatkozott tényeket igazoló vagy alátámasztó adatok és dokumentumok elérését biztosító szolgáltatás) adatmodell;
- adatkapcsolat kialakítása az eCertis szolgáltatással, amennyiben és ahol elérhetőek a nemzeti regiszterek.

Egyes tagországokban (a nemzeti regiszterek elérhetősége és integrálhatósága esetén különösen) az ajánlattevő ESPD dokumentumát az általa megbízott ESPD szolgáltató tölti ki a szolgáltatás keretében működtetett VCD modul alapján,

vagyis a gazdasági szereplő által tett nyilatkozatok mögött biztosan megvan az alkalmasság igazolására szolgáló adat vagy dokumentum, tehát amennyiben ő nyerné meg az eljárást, a beszerző szervezet számára az ESPD szolgáltató ezeket az adatokat és dokumentumokat az ESPD szolgáltatáson keresztül biztosítani tudja.

Néhány tagországban (Franciaország, Németország) „pre-*valifikációs*” (előminősítési) szolgáltatás működik, összefogva és integrálva a nemzeti regiszterekben elérhető alkalmassági evidenciákat alátámasztó adatokat. Ezt a szolgáltatást „*trusted third party*” szolgáltatásként kezelik, vagyis ezt a minősítést – az adatok és dokumentumok bekérése nélkül is – el kell fogadnia a közbeszerző szervezetnek. Ennek a fejlesztési iránynak már a jelenlegi direktívákkal is jól definiált esete lehet egy „A” tagország által működtetett DPS rendszerben minősített gazdasági szereplő ESPD nyilatkozatainak egy „B” tagország közbeszerzési eljárásában történő újra-felhasználhatósága, elfogadása.

A TED által kezdeményezett hirdetmény minta (vagy form) módosítás valószínűleg nem lép hatályba a következő két éven belül. Az elektronikus közbeszerzések területén további jelentős változások nagy valószínűséggel ezen időpontra követően várhatók uniós szabályozási szinten.

„CEP Building Blocks”

A CEF az Európán átívelő hálózati infrastruktúrák támogatását biztosító szervezet a közlekedési, távközlési és energia szektorokban. Ennek érdekében a Bizottság számos útmutatót adott ki, amelyekben meghatározta a Digitális Szolgáltatási Infrastruktúrák (DSI) valamint a szélessávú hálózat prioritásait. Maga a CEF mint szervezet számos DSI projektet támogat az európai állampolgárok mindennapi életének javítása, az Európai Digitális Szolgáltatások összekapcsolása és együttműködésük biztosítása céljából, annak érdekében, hogy létrejöjjön az Egységes Európai Digitális Piac (Digital Single Market).

Magát a CEF kezdeményezést az EU No 1316/2013 rendelet hozta létre az EU 2020 stratégiai célok megvalósítása érdekében, egy olyan nagyteljesítményű infrastruktúra kialakítása céljából, amely képes összekapcsolni és integrálni az Unió összes régióját, biztosítva a fenntartható fejlődést a piacterek és munkahelyek létrejöttének ösztönzésével.

A CEF Building Blokkonként (építő elemek) ismert DSI-k jelenleg elérhető elemei:

- eIdentification (elektronikus azonosítás)
- eSignature (elektronikus aláírás)
- eInvoicing (elektronikus számlázás)
- eDelivery (elektronikus kézbesítés)
- eTranslation (elektronikus fordítás)

A tagállami digitális szolgáltatási infrastruktúra kialakítása történhet a Bizottság által biztosított alapelemeket (core components) megvalósító szolgáltatások beszerzése útján, vagy az erre a célra biztosított pályázati források felhasználásával előmozdítva a tagországi infrastruktúrák központi alapelemekkel történő összekapcsolását.

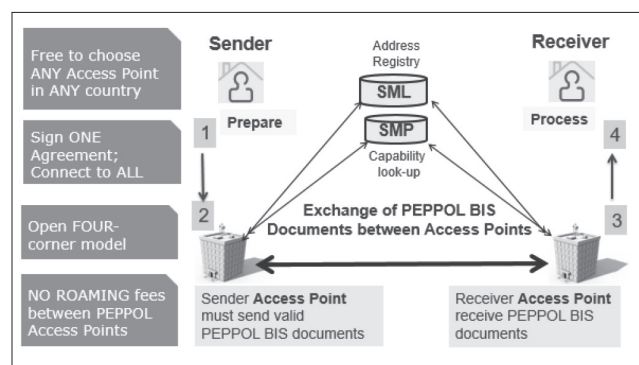
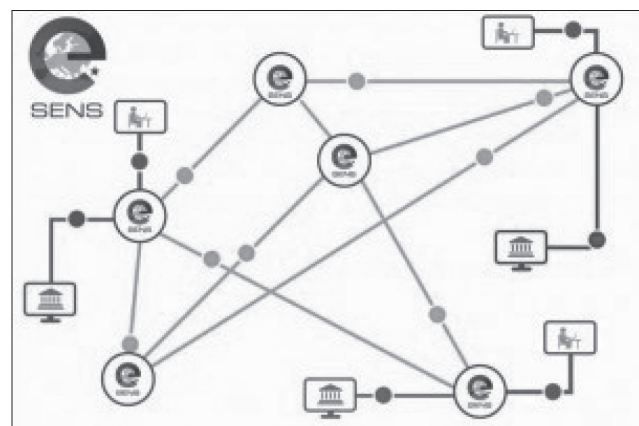
Az építő elemek felhasználásával a CEF projektekben az alábbi, szektor specifikus Szolgáltatási Infrastruktúrák,

„DSI”-k (vagy modellek) kerültek kidolgozásra, megvalósításra:

- eHealth (elektronikus egészségügy)
- Electronic Exchange of Social Security Information (társadalombiztosítási koordináció és információcsere biztosítása)
- European e-Justice Portal (elektronikus igazságszolgáltatás)
- eProcurement (elektronikus közbeszerzés)

A CEF e-közbeszerzési digitális szolgáltatási infrastruktúra az eSENS projektben került kialakításra a CEF építőelemek felhasználásával. Az e-közbeszerzési szolgáltatási hálózat gyakorlatilag a 2008-2012 között lezajlott a CEN BII elektronikus közbeszerzési szabvány ajánlások implementációs projektjeként tekinthető PEPPOL projektben (mára PEPPOL szabvány) kidolgozott tranzakciós infrastruktúra frissítésének (update) tekinthető (PEPPOL OASIS AS2, eSENS OASIS AS4 protocol) webszervizeken keresztül megvalósítható, biztonságos adatscseré nyílt szabvány szerint.

Az eSENS hálózati modell megfelel a PEPPOL hálózati sémának, amelyben a hálózati hozzáférési pontokon vagy

nodokon (Access Point) keresztül kapcsolatot kezdeményező felhasználókat egy metaadat lokátor (Service Metadata Locator) azonosítja be, és biztosítja az tranzakció lebonyolításához szükséges azonosítókat a metaadat forráson (Service Metadata Provider) keresztül, amely információ segítségével épülhetnek fel a hozzáférési pontokon (Access Point szolgáltatásokon) keresztül a felhasználók közti tranzakciók.

Az eSENS projekt keretében Németország, Ausztria és Hollandia valósította meg elsőként a teljes mértékben az el-

DAS rendeletben foglaltaknak megfelelő publikus szolgáltatások közti határokon átnyúló tranzakciókat a CEN BII 3 „Ajánlati felhívás ESPD-vel”, „Regisztráció az eljárásra”, „Ajánlat benyújtása” és „Eljárás státusz információkérése” ajánlások (elemi üzleti folyamat és tranzakció modellek) szerint. Maguk a tranzakciók a CEN BII szabvánnyal az adott tranzakcióhoz meghatározott adat entitások kommunikációját jelentik a CEF építőelemek vonatkozásában a CEN BII ajánlásokkal nem kezelt adatok vonatkozásában az EU ISA (Interoperability Solutions for European Public

Administrations) Core Vocabulary-ben meghatározott tartalom szerint.

A közeljövő elektronikus közbeszerzési fejlesztési trendeket valószínűleg meghatározza az a tény, hogy az EU a digitális infrastruktúra szolgáltatásokkal kapcsolatos támogatási forrásokat a CEF-n keresztül biztosítja, és ebből következően a forrás odaítélésének várhatóan feltétele lesz a CEF „core componensek”, alapelemek felhasználása, illetve az azokkal meghatározott szabványok szerinti szolgáltatás és szolgáltatási piac építési módszertan alkalmazása.